



Det Kongelige Kommunal- og regionaldepartement

0032 OSLO

Vår saksbehandler
Jan Terjer Hanssen

Telefon
22055712

Vår dato
28.04.2008

Deres dato

Vår referanse (oppgis ved svar)
2006/3007-26 026 SEN

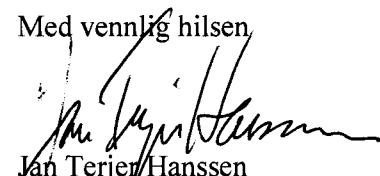
Deres referanse

Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået. Høring.

Det vises til departementets brev datert 26. februar 2008. Høringsnotatet ble behandlet i fylkesutvalget i Akershus 10. april 2008.

Vedlagt følger fylkesutvalgets vedtak og fylkesrådmannens framlegg i saken.

Med vennlig hilsen



Jan Terjer Hanssen
seniorrådgiver

Kopi: KS – Kommunesektorens interesse og arbeidsgiverorganisasjon, Pb 1378 Vika, 0114 Oslo.
Kommunene i Akershus

Postadresse
Postboks 1200 Sentrum
0107 Oslo
E-post
postmottak@akershus-fk.no

Besøksadresse
Schweigaardsgate 4, 0185
Fakturaadresse
Pb 1160 Sentrum, 0107 Oslo

Telefon
(+47) 22055000
Telefaks
(+47) 22055055

Org. nr - juridisk
NO 958381492 MVA
Org. nr - bedrift
NO 874587222

Dato: 06.03.2008
Arkivref: 2006/3007-23

Saksnr	Utvalg	Møtedato
35/08	Fylkesutvalg	10.04.2008

Forvaltningsreformen – høringsnotat om forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået. Uttalelse.

Innstilling

Fylkesutvalget i Akershus vil gi følgende uttalelse til Kommunal- og regionaldepartementets brev av 26.02.08 med høringsnotatet "*Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået*":

Brevet og høringsnotatet fra KRD inviterer til å avgi uttalelse om to temaer – a) valg av modell og inndeling for de nye regionene og b) forslag til oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.

Når det gjelder valg av modell og inndeling, har fylkestinget allerede behandlet spørsmålet i sitt møte 01.11.07 og bekreftet vedtaket ved første gangs behandling i juni 2007. Fylkesutvalget viser til fylkestingets tidligere vedtak.

Ut fra intensjonen i St.m. 12(2006-07) *Regionale fortrinn – regional framtid* om å utvikle nye sterke folkestyrte regioner, mener fylkesutvalget det er lite som peker i retning av en regionreform. Det tyder mer på en moderat justering av oppgavene for de nåværende fylkeskommunene. Selv om oppgaveoverføringen kan synes beskjeden, vil fylkesutvalget likevel legge til grunn at de nye oppgavene kan bidra til å utvikle de nye regionene (fylkeskommunene) til en mer synlig regional utviklingsaktør under folkevalgt ledelse.

Når det gjelder overføring av nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået, er fylkesutvalget positivt innstilt til disse. Samlet vil de antakelig bidra til at det folkevalgte nivået styrker sin rolle som regionalpolitisk utviklingsaktør. Med videre oppfølging og konkretisering synes det å ligge til rette for at de nye regionene (fylkeskommunene) kan styrke sin rolle som

- Næringspolitisk aktør, jfr. etablering av regionale forskningsfond, forholdet til Innovasjon Norge, samarbeidet med SIVA om innovasjonsselskaper og noe virkemidler for landsbygdsutvikling.
- Overordnet planmyndighet ved overføring av vannbruksplanleggingen og planleggingsoppgaver fra Statens vegvesen.

- Aktør i folkehelsesammenheng ved overføring av friluftspolitikken og tydeliggjøring i tildelingen av spillemidler (idrett, kultur) samt tydeliggjøring av samordningsrollen ved en eventuell lovfesting.

Fylkesutvalget er i utgangspunktet positiv, men samtidig skeptisk til forslaget om å overta ansvaret for "øvrige riksveger". I transportetatens forslag til NTP for perioden 2010-19 er de økonomiske rammene for investeringer, drift og vedlikehold av "øvrige riksveger" kraftig redusert og fylkesutvalget mener at det ikke er akseptabelt at staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionene uten at det blir kompensert for forfallet på det samme vegnettet.

Saksprotokoll i Fylkesutvalg - 10.04.2008

Utvalgets behandling:

Representanten Hanne Mæland (H) fremmet følgende forslag:

1. Akershus fylkesting mener at det vil være en stor fordel om Oslo og Akershus har samme forvaltningsstruktur. Det vil bety at Akershus fylke opphører og at fylket deles inn i regionkommuner. Etter at kollektivtransporten nå er samordnet i et felles administrasjonsselskap Ruter AS, vil samarbeidsutfordringene mellom Oslo og Akershus være på kommunenivå. For øvrig vises til fylkestingets vedtak av 1.11.07
2. Det er ikke akseptabelt at Staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionen uten at det blir kompensert for forfallet på det samme vegnettet. En slik overføring er heller ikke i samsvar med veglovens § 7, og den er i strid med Samferdselskomiteens uttalelse i Inst. O. nr. 14 (1995 – 1996) hvor den sier "at et forvaltningsnivå, ansvarlig for manglende vedlikehold, ikke skal kunne velte kostnader over på et annet nivå".
3. Akershus fylke mener videre at det er uheldig at forskningsfondene stykkes opp i regionale fond, da dette kan svekke forskningen totalt sett.
4. For øvrig – som fylkesrådmannens kommentarer.

Representanten Rolf Lasse Lund (Ap) fremmet følgende forslag til innstillingens tredje avsnitt

Derfor er det dårlig samsvar mellom høringsnotatet og de ambisjoner for reformen Stortinget og regjering tidligere har gitt uttrykk for.

Votering:

1. Mælands forslag punkt 1 fikk 6 stemmer (H + Frp) og falt.
2. Ved alternativ votering mellom Mælands punkt 2 og innstillingens siste avsnitt ble Mælands forslag enstemmig vedtatt.
3. Mælands forslag punkt 3 fikk 6 stemmer (H + Frp) og falt.
4. Fylkesrådmannens innstilling for øvrig med Lunds tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Utvalgets vedtak:

Fylkesutvalget i Akershus vil gi følgende uttalelse til Kommunal- og regionaldepartementets brev av 26.02.08 med høringsnotatet "Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået":

Brevet og høringsnotatet fra KRD inviterer til å avgi uttalelse om to temaer – a) valg av modell og inndeling for de nye regionene og b) forslag til oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.

Når det gjelder valg av modell og inndeling, har fylkestinget allerede behandlet spørsmålet i sitt møte 01.11.07 og bekreftet vedtaket ved første gangs behandling i juni 2007. Fylkesutvalget viser til fylkestingets tidligere vedtak.

Ut fra intensjonen i St.m. 12(2006-07) Regionale fortrinn – regional framtid om å utvikle nye sterke folkestyrte regioner, mener fylkesutvalget det er lite som peker i retning av en regionreform. Derfor er det dårlig samsvar mellom høringsnotatet og de ambisjoner for reformen Stortinget og regjering tidligere har gitt uttrykk for. Det tyder mer på en moderat justering av oppgavene for de nåværende fylkeskommunene. Selv om oppgaveoverføringen kan synes beskjeden, vil fylkesutvalget likevel legge til grunn at de nye oppgavene kan bidra til å utvikle de nye regionene (fylkeskommunene) til en mer synlig regional utviklingsaktør under folkevalgt ledelse.

Når det gjelder overføring av nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået, er fylkesutvalget positivt innstilt til disse. Samlet vil de antakelig bidra til at det folkevalgte nivået styrker sin rolle som regionalpolitisk utviklingsaktør. Med videre oppfølging og konkretisering synes det å ligge til rette for at de nye regionene (fylkeskommunene) kan styrke sin rolle som

- Næringspolitisk aktør, jfr. etablering av regionale forskningsfond, forholdet til Innovasjon Norge, samarbeidet med SIVA om innovasjonsselskaper og noe virkemidler for landsbygdsutvikling.*
- Overordnet planmyndighet ved overføring av vannbruksplanleggingen og planleggingsoppgaver fra Statens vegvesen.*
- Aktør i folkehelsesammenheng ved overføring av friluftspolitikken og tydeliggjøring i tildelingen av spillemidler (idrett, kultur) samt tydeliggjøring av samordningsrollen ved en eventuell lovfesting.*

Det er ikke akseptabelt at Staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionen uten at det blir kompensert for forfallet på det samme vegnettet. En slik overføring er heller ikke i samsvar med veglovens § 7, og den er i strid med Samferdselskomiteens uttalelse i Inst. O. nr. 14 (1995 – 1996) hvor den sier "at et forvaltningsnivå, ansvarlig for manglende vedlikehold, ikke skal kunne velte kostnader over på et annet nivå".

Viktige punkter i saken

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev av 26.02.08 sendt ut et høringsnotat med tittelen "Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået". Høringsfristen er 30. april.

Fylkesrådmannen oppfatter notatet som en oppfølging og konkretisering av oppgaveoverføringen til de nye folkestyrte regionene slik disse ble skissert i St.m. 12(2006-07) *Regionale fortrinn – regional framtid* og Stortingets behandling av denne, jfr Inst S nr 166(2006-07).

Ut fra intensjonen i St.m. 12(2006-07) *Regionale fortrinn – regional framtid* om å utvikle nye sterke folkestyrte regioner, er det etter fylkesrådmannens vurdering av innholdet i høringsnotatet lite som peker i retning av en regionreform. Det tyder mer på en moderat justering av oppgavene for de nåværende fylkeskommunene. Selv om oppgaveoverføringen kan synes utilstrekkelig, vil fylkesrådmannen likevel legge til grunn at de nye oppgavene kan bidra til å utvikle fylkeskommunene til en mer synlig regional utviklingsaktør under folkevalgt ledelse.

Brevet og høringsnotatet fra KRD inviterer til å avgi uttalelse om to temaer – a) valg av modell og inndeling for de nye regionene og b) forslag til oppgaver til det regionale folkevalgte nivået. Når det gjelder valg av modell og inndeling, har fylkestinget allerede behandlet spørsmålet i sitt møte 01.11.07 og bekreftet vedtaket ved første gangs behandling i juni 2007. Det er ikke momenter i høringsnotatet som skulle gjøre det påkrevet for fylkestinget å behandle saken på nytt. Fylkesrådmannen mener det er fullt ut dekkende å vise til fylkestingets tidligere vedtak.

Når det gjelder overføring av nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået, er fylkesrådmannen positivt innstilt til disse. Samlet vil de antakelig bidra til at det folkevalgte nivået styrker sin rolle som regionalpolitisk utviklingsaktør. Med videre oppfølging og konkretisering synes det å ligge til rette for at de nye regionene (fylkeskommunene) kan styrke sin rolle som næringspolitisk aktør, jfr. etablering av regionale forskningsfond, forholdet til Innovasjon Norge, samarbeidet med SIVA om innovasjonsselskaper og noe virkemidler for landsbygdsutvikling. Fylkesrådmannen vil også peke på styrking av rollen som overordnet planmyndighet ved overføring av vannbruksplanleggingen og planleggingsoppgaver fra Statens vegvesen. Det ligger også til rette for en styrking av rollen som aktør i folkehelsesammenheng ved overføring av friluftspolitikken og tydeliggjøring i tildelingen av spillemidler (idrett, kultur) samt tydeliggjøring av samordningsrollen ved en eventuell lovfesting.

Fylkesrådmannen er i utgangspunktet positiv, men samtidig skeptisk til forslaget om å overta ansvaret for ”øvrige riksveger”. I transportetatens forslag til NTP for perioden 2010-19 er de økonomiske rammene for investeringer, drift og vedlikehold av ”øvrige riksveger” kraftig redusert og fylkesrådmannen mener det er uforsvarlig å overta oppgaven på et så utilstrekkelig ressursgrunnlag.

Saksredegjørelse

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev av 26.02.08 sendt ut et høringsnotat med tittelen ”*Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået*”. Høringsfristen er 30. april.

Fylkesrådmannen oppfatter notatet som en oppfølging og konkretisering av oppgaveoverføringen til de nye folkestyrte regionene slik disse ble skissert i St.m. 12(2006-07) *Regionale fortrinn – regional framtid* og Stortingets behandling av denne, jfr Inst S nr 166(2006-07). Både i St.m. 12(2006-07) og i etterfølgende brev til fylkeskommuner og kommuner, er fylkeskommunene bedt om å uttale seg om valg av modell for de nye folkestyrte regionene og om regioninndelingen. Slik uttalelse skulle behandles av fylkestingene to ganger. Første gangen med frist 30.06.07 og andre gangen med frist 01.12.07. Fylkestinget i Akershus behandlet saken i sine møter 14.-15.06.07 og 01.11.07. I brev av 15.11.07 har KRD gitt utsatt frist for andre gangs behandling til samtidig med det varslede høringsnotatet. Etter fylkesrådmannens vurdering er det ingen ting i høringsnotatet

som gjør det påkrevet å legge spørsmålet om regionmodell og –inndeling fram for fylkestinget på nytt.

Administrasjonen i KS har fremmet sak for Hovedstyret til møtet 26.03.08 med forslag om å uttale seg om høringsnotatet. Til grunn forelå saksframlegg og fagnotat om ”*Regionenes oppgaver og inndeling – innspill til fylkeskommunenes uttalelser*”. Notatet gir en analyse og vurdering av den foreslåtte oppgaveoverføringen i forhold til St.m. 12(2006-07) og Innst. S nr. 166(2006-07), og konstaterer at på flere viktige områder følger fagdepartementene ikke opp intensjonene i stortingsmeldingen og flertallsmerknadene fra stortingskomiteen. (Saksframlegg og notatet følger som vedlegg til saken.)

Høringsnotatet omtaler overføring av oppgaver innenfor følgende departementers saksområder:

- Kunnskapsdepartementet
 - Grunnopplæring
 - Fagskoleutdanning
 - Regionale forskningsfond
 - Oppnevning av styrerepresentanter ved statlige høyskoler
 - Voksenopplæring (Tronutvalgets utredning NOU 2007:11 ”*Studieforbund – læring for livet*”).
- Samferdselsdepartementet
 - Ansvar for ”øvrige riksveger”
 - Oppgaver fra Statens vegvesen til regionene
 - Jernbane
- Nærings- og handelsdepartementet
 - Innovasjon Norge
 - Regionale innovasjonsselskaper i regi av SIVA
- Fiskeri- og kystdepartementet
 - Akvakulturforvaltningen
 - Havressursforvaltningen
- Miljøverndepartementet (overføring av oppgaver fra fylkesmannen)
 - Friluftsliv
 - Forvaltning av høstbare arter (vilt og ferskvannsfisk)
 - Vannregionmyndigheten
 - Klima
- Landbruks- og matdepartementet
 - Bygdeutviklingsmidler
 - Verdiskapingsprogrammet
- Kultur- og kirkedepartementet
 - Spillemidler
 - Øvrige kulturformål
- Helse- og omsorgsdepartementet
 - Folkehelse
 - Tannhelsetjenesten

Fylkesrådmannens merknader og vurderinger

Ut fra intensjonen i St.m. 12(2006-07) *Regionale fortrinn – regional framtid* om å utvikle nye sterke folkestyrte regioner, er det etter fylkesrådmannens vurdering av innholdet i høringsnotatet lite som peker i retning av en regionreform. Det tyder mer på en moderat justering av oppgavene

for de nåværende fylkeskommunene. Selv om oppgaveoverføringen kan synes beskjedent, vil fylkesrådmannen likevel legge til grunn at de nye oppgavene kan bidra til å utvikle fylkeskommunene til en mer synlig regional utviklingsaktør under folkevalgt ledelse.

Fylkesrådmannen vil knytte følgende vurderinger til de påtenkte nye oppgavene for fylkeskommunen:

Kunnskapsdepartementet

Med bakgrunn i at fylkeskommunen har sine kjerneoppgaver knyttet til tjenesteproduksjon innen videregående opplæring, konsentrerer denne uttalelsen seg om de oppgavene som KD som sektorens fagdepartement har lagt inn i høringsnotatet. Fylkesrådmannen vil på generelt grunnlag uttrykke at når sektordepartementene skal være premissleverandører med hensyn til hvilke oppgaver som kan overføres til de nye regionene, vil det i svært liten grad bli med bakgrunn i helhetlige vurderinger og følgelig marginale og lite konkrete forslag. Fylkesrådmannen kan heller ikke se at KS sitt engasjement for å påvirke KD i dette tilfellet har hatt noen synlig virkning. Likevel må vi forvente at kommunesektoren gjennom høringsprosessen markerer tydelig det politiske hovedperspektivet i reformen.

De oppgavene som foreslås overført til regionalt folkevalgt nivå på Kunnskapsdepartementets område er:

- Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringens område skal overføres til regionene.
- Regionene får et generelt ansvar for å sørge for at det finnes et tilbud av godkjent fagskoleutdanning i regionen.
- Regionene skal få oppnevne to av de eksterne styrerepresentantene ved høyskolene
- Etablering av regionale forskningsfond skal supplere de nasjonale FOU – virkemidlene

Fylkesrådmannen stiller seg positiv til at oppgaver som fylkesmannen utfører innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling innen grunnopplæringen, overføres til regionene. Dette er oppgaver som vil kunne være med på å gi regionene en tydeligere rolle overfor primærkommunene innen satsingsområder som staten legger opp til. Dette følger opp tidligere intensjoner som lå i forarbeidene til Kunnskapsløftet. Det er særlig viktig at dette ansvaret følges opp i forhold til et helhetlig 13 - 14 årig skoleløp. Både for å sikre kvalitet på læringsutbyttet og legge til rette for god gjennomføring, dvs karriereveiledning i hele skoletiden. Det formelle ansvaret for veiledning og rådgivning bør i forlengelsen av disse oppgavene legges til regionene. Til det trengs det en lovendring, som bør komme.

Som en konsekvens av disse foreslåtte endringene, følger at Fylkesmannen får en tydeligere rolle som tilsynsmyndighet. Dette mener fylkesrådmannen er bra, men har ingen forventninger til at omfanget av oppgaver vil føre til noen personelloverføringer. Vi anslår at vi snakker om anslagsvis oppgaver tilsvarende ca. ½ årsverk.

Fylkesrådmannen har heller ingen merknader til at regionene får overført ansvaret for fagskoleutdanningen. Her er det imidlertid viktig at prinsippet om rammefinansiering må gjelde, og at det legges opp til kriterier som gjør det attraktivt å utvikle tilbud på dette området.

Fylkesrådmannen støtter forslaget om at det er regionene som skal ha ansvaret for å oppnevne eksterne styremedlemmer til statlige høyskoler. Dette prinsippet bør gjelde alle høyskolene og det kan være viktig å minne om tidligere merknader i Stortinget om at det bør etableres forpliktende konsultasjonsordninger mellom høyskolene og regionene. Dette for å sikre at høyskolene skal ta del i det regionale utviklingsarbeidet

Fylkesrådmannen støtter KS sin uttalelse om at ansvaret for all grunnopplæring for voksne legges til regionene. Dette er en oppfølging av NOU 2007:11

Oppgavene innen utdanning som foreslås overført, vil ikke påvirke fylkeskommunens sentraladministrasjon i vesentlig grad og vil slik sett kunne gjennomføres uten omfattende endringer i organisasjonen. Det interessante nå vil kunne være om reformen på ny åpner for en periode med muligheter for å søke om forsøksvirksomhet. Her vil det være særlig interessant å følge opp skoleeierspørsmålet i det delregionale samarbeidet. Kanskje vil Asker/Bærum igjen bli aktuelle som forsøkskommuner i dette perspektivet?

Regionale forskningsfond

Fylkesrådmannen er også positiv til at det etableres et regionalt forskningsfond. Forutsetningen for at dette skal bli noe som betyr noe, er at det tilføres betydelige friske midler. De økonomiske rammene vil avgjøre om målet om forskningens betydning for regional utvikling skal lykkes. Her blir det også viktig å se på geografi for å få forskningsfondsregioner som harmonerer med for eksempel universitets- og høgskolesystemet.

I St. meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* tar regjeringen sikte på å opprette en ny ordning med regionale forskningsfond. Formålet med regionale forskningsfond er at de skal styrke regional forskning og samspillet mellom næringsliv, høyskoler og regionen. Fondene skal inngå i den nasjonale forskningspolitikken og forankres i regionale og nasjonale strategier. Det forutsettes et forpliktende samarbeid med Norges forskningsråd.

Forskningsrådet har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet utredet opprettelse av regionale forskningsfond. Denne utredningen reiser flere problemstillinger i forhold til fondets posisjon og koordinering med andre virkemidler for regional utvikling (Arena, VRI, NCE), finansieringsordninger, geografisk avgrensing, styringsmodellen i fondene og det totale antallet regionale forskningsfond.

I følge Forskningsrådet må de regionale forskningsfondene styres og administreres gjennom et samarbeid der ansvaret for forvaltningen av fondene fordeles mellom regionene og de nasjonale virkemiddelaktørene. Forskningsrådet ser for seg en styringsmodell der regionene og de nasjonale virkemiddelaktørene utarbeider *en helhetlig FoU-strategi, velger styre og etablerer et sekretariat*.

Videre er det i følge Forskningsrådet nødvendig å se fondene i sammenheng med de nasjonale virkemiddelaktørenes regionale satsinger (Arena, NCE og VRI). Det samme gjelder SkatteFUNN (skattefradragssystemet for bedrifters FoU-utgifter).

Både Arena-programmet, Norwegian Centers of Expertise (NCE) og Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) fokuserer på regional samhandling, men ingen av programmene har midler til finansiering av FoU-prosjekter utover små forprosjektmidler. Forskningsrådet mener derfor at med innføringen av de regionale fondene vil disse prosjektene ha en naturlig finansieringskilde her, samtidig som det oppnås en tettere kobling mellom regionalt prioriterte forskningsinitiativ og nasjonale forskningsprogram og satsinger.

Fylkesrådmannen stiller seg positiv til forskningsrådets anbefaling om at regionene selv skal oppnevne styreleder og styrets flertall i fondene.

Det er viktig at utarbeidelsen av helhetlige FoU-strategier forankres i regionens egne prioriterte innsatsområder. Fylkesrådmannen understreker at dette må komme til uttrykk i hele styringsmodellen i fondene. Forskningsrådets utredning legger i stor grad opp til styring av

tildeling av virkemidler fra fondene gjennom nasjonale ekspertpaneler. De regionale styrene må sikres en rolle som innebærer et reelt ansvar i forvaltningen av fondets midler. Erfaringene fra VRI er ikke gode når det gjelder kommunikasjonen mellom partnerskapet i regionen og Forskningsrådets ekspertpaneler.

Fylkesrådmannen er positiv til forslaget om å organisere sekretariatet for fondene som et samarbeid mellom fylkeskommunene, IN og Forskningsrådet. For å sikre den regionale forankringen bør det være fylkeskommunens oppgave å utnevne sekretariatets leder.

Fylkesrådmannen understreker at regionale forskningsfond må være et løft for den samlede forskningsinnsatsen i Norge. De økonomiske rammene for ordningen bør minimum være på 400 mill i fondsavkastning per år, og dette må finansieres med friske midler. Fylkesrådmannen er opptatt av å stimulere til samarbeid mellom ulike forskningsfond, men mener oppretting av en nasjonal konkurransepott ikke er en god løsning. Det er unødvendig og virker byråkratiserende.

Fylkesrådmannen slutter seg til at de regionale forskningsfondene minimum må dekke mer enn ett av dagens fylker.

Det veletablerte næringspolitiske samarbeidet mellom Oslo og Akershus gjennom årlige utviklingsprogrammer og felles søknad til VRI, tilsier at et regionalt forskningsfond, som et minimum, bør omfatte de to fylkene. Det må videre vurderes om det er grunnlag for å etablere løsninger som omfatter et større geografisk område, f.eks innenfor Samarbeidsalliansen Osloregionen. Utgangspunktet for valg av geografi vil være en analyse av hvilket område som bør utgjøre et naturlig utgangspunkt som følge av felles næringspolitiske og forskningspolitiske utfordringer. Det er forutsatt at det i forkant av etableringen av fondene skal utarbeides regionale forskningsstrategier. Resultatene av dette arbeidet vil måtte legges til grunn for valg av geografi for de regionale forskningsfondene.

Samferdselsdepartementet

I høringsnotatet legges det opp til å overføre det alt vesentligste av "øvrige riksveger" utenom stamveiene til de nye regionene – også om det skulle bli en videreføring av dagens fylkeskommuner i form av "forsterket fylkeskommunemodell". I tillegg tas sikte på å overføre oppgaver på planleggingssiden.

Fylkesrådmannen har merket seg at det i transportetatens forslag til NTP for perioden 2010-19 er foreslått en kraftig reduksjon i ressursene til "øvrige riksveger" og ganske særlig til Akershus. Tatt i betraktning det store etterslepet på vedlikehold av "øvrige riksveger" (anslag 10 mrd på landsbasis), er fylkesrådmannen ikke udelt positiv til at denne oppgaven overføres fra staten til de nye regionene uten at det samtidig overføres tilstrekkelige ressurser. Det er ikke akseptabelt at Staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionene uten at det blir kompensert for forfallet på det samme vegnettet.

Når det gjelder overføring av oppgaver knyttet til planlegging, ser imidlertid fylkesrådmannen positivt på de muligheter dette gir til ytterligere styrking av en samordnet areal- og transportplanlegging i tråd med nasjonale og regionale føringer. Sett i forhold til gjennomføringen av Oslopakke 3 og de langsiktige strategier for hovedstadsområdet som er trukket opp av Osloregionen, vil det være høyst påkrevet med en styrket og samordnet langsiktig planlegging for utbyggingsmønster og transportsystemer.

Fylkesrådmannen har ellers merket seg Stortingets merknad om at de nye regionene bør ha en viktig samordningsfunksjon i forhold til den totale kollektivtrafikken i sin region, herunder

jernbane og ekspressbuss, og at de utøvende aktørene i kollektivtrafikken må forpliktes til å delta i et regionalt samordningsarbeid. Akershus fylkeskommune har i tidligere uttalelser om oppgaver for de nye regionene pekt på samordningen av kollektivtrafikken som en viktig oppgave og gått inn for at offentlig kjøp av jernbanetjenester i hovedstadsområdet bør legges til regionen. I og med etableringen av det nye kollektivselskapet for Oslo og Akershus, Ruter A/S, ligger det godt til rette for en slik overføring.

Nærings- og handelsdepartementet

Innovasjon Norge

I høringsnotatet foreslår regjeringen følgende når det gjelder fylkeskommunenes forhold til Innovasjon Norge (IN):

Staten skal være majoritetseier i selskapet. Det legges opp til at staten får en eierandel på 51 prosent. De resterende 49 prosent fordeles mellom regionene slik at hver region får en like stor andel. Regionene forutsettes å ha like store eierandeler hver, totalt 9,6 mill. kr. (statens innskudd skal fortsatt være 10 mill. kr.). Regionenes eierandel vil avhenge av antallet regioner pr. 1. januar 2010.

Innovasjon Norge vil fortsatt ha tre styringsnivåer bestående av foretaksmøtet, hovedstyret og regionstyrer. Styringsnivåene foreslås lovfestet. Eierstyringen vil kun skje gjennom foretaksmøtet. I foretaksmøtet velger eierne hovedstyre, fastsetter vedtekter og godkjenner årsberetning, årsregnskap og anvendelse av årsoverskudd/underskudd.

De regionale styrene vil, som i dag, bli valgt av hovedstyret etter innspill blant annet fra regionene, andre regionale utviklingsaktører og relevante næringslivs- og bransjeorganisasjoner

Fylkeskommunen har i dag et godt samarbeid med Innovasjon Norges regionkontor. I sammenheng med ansvarsreformen overførte fylkeskommunen i 2002 ansvaret for driften av etablerersentrene til Innovasjon Norge. Fylkeskommunen bidrar fortsatt betydelig til finansieringen av sentrene og det er et nært samarbeid i forhold til IN i styringen og utviklingen av sentrene. IN er videre en aktiv deltaker i samarbeidet om felles utviklingsprogram for Oslo og Akershus og bidrar betydelig til finansieringen og gjennomføringen av flere av prosjektene i programmet.

Fylkesrådmannen kan ikke se at en felles representasjon fra fylkeskommunene i et foretaksmøte vil være noe bidrag til en bedre regional involvering i styringen av IN. De enkelte fylkenes utgangspunkt og utfordringer er svært forskjellig. Det er vanskelig å se hvordan fylkeskommunenes felles eierskap skal kunne gi omforente styringssignaler i forhold til INs virksomhet. Dette vil særlig være et problem for fylkene i Hovedstadsområdet ettersom virkemiddelbruken til IN i stor grad er distriktsbasert.

Regionnivået er etter fylkesrådmannens oppfatning den viktigste arenaen for samarbeid mellom fylkeskommunene og IN. Fylkeskommunene må derfor sikres rett til oppnevning av styrerepresentanter til de regionale styrene, ikke bare kunne foreslå kandidater overfor hovedstyret. Fylkesrådmannen forutsetter at Stortingets merknader om at regionene (fylkeskommunene) skal sikres rett til å oppnevne to representanter direkte til de regionale styrene, blir fulgt opp.

Regionale innovasjonsselskaper

SIVA er en regional aktør gjennom sitt eierskap i inkubatorer, kunnskapsparker, næringshager, investeringsselskaper og forskningsparker. I Akershus har SIVA og fylkeskommunene begge

eierandeler i Campus Kjeller A/S og i Bioparken A/S på Ås. I tillegg er SIVA deleier i IT-Fornebu A/S.

Regjeringen foreslår å styrke samarbeidet mellom fylkeskommunene og SIVA:

Gjennom opprettelse og utvikling av regionale innovasjonsselskaper kan SIVAs og regionenes eierandeler i for eksempel kunnskaps- og forskningsparker, næringshager og inkubatorer samles. Det legges opp til at SIVA skal være minoritetseier i selskapene og i utgangspunktet eie om lag 1/3 som på sikt kan reduseres til om lag 1/5.

Fylkeskommunen har tidligere vist en positiv holdning til SIVAs initiativ i regionen for å utvikle eierskapet i forskningsparkene med siktemålet å legge til rette for private investeringer i forskningsparkene og å samle eierskapet for å oppnå en bedre utnyttning av ressurser og kompetanse. Fylkesrådmannen ser positivt på at disse initiativene følges opp gjennom forvaltningsreformen.

Fiskeri- og kystdepartementet

Fylkesrådmannen har ingen kommentarer til nye oppgaver for fylkeskommunen innen akvakultur eller annen havressursforvaltning.

Miljøverndepartementet

Erfaringene fra frifylkesforsøkene med miljøvernforvaltningen i årene 1991-93 og avgjørelsesmyndigheten i plansaker i 1997-2002, tilsier at folkevalgte organer både har evne til å påta seg kontroversielle oppgaver og samtidig kan tilføre verdifull politisk kompetanse. Etter fylkesrådmannens oppfatning kan folkevalgte organer dessuten gi viktige bidrag til å utvikle partnerskap og samarbeid mellom forvaltningsnivåene og i forhold til frivillig sektor.

Overføring av friluftspolitikken og relaterte oppgaver innen forvaltning av jakt- og fiskeressursene, må vurderes positivt. Dette var et politikkområde der fylkeskommunene hadde et engasjement fram til i 1990-årene da fylkesfriluftsnemndene ble avvirket og friluftspolitikken ble statliggjort og tillagt fylkesmannens miljøvernavdeling. Når dette politikkområdet nå foreslås lagt til regionalt folkevalgt nivå, bidrar dette etter fylkesrådmannens oppfatning til en styrking og utdyping. I et noe videre perspektiv vil fylkesrådmannen peke på friluftspolitikken i sammenheng med folkehelseperspektivet - noe Akershus fylkeskommune etter hvert har engasjert seg sterkt i. Fylkesrådmannen vil i denne sammenheng minne om at Fylkestinget i 1995 vedtok en fylkesdelplan for friluftsliv som en del av sitt miljøpolitiske engasjement.

Overføring av oppfølgingsansvaret for vanndirektivet til fylkeskommunene er etter fylkesrådmannens oppfatning, en naturlig konsekvens av rollen som regional planmyndighet. Regjeringen har lagt opp til at samordning av innsatsen for bedre vannkvalitet i vann og vassdrag skal skje gjennom fylkesdelplaner vedtatt av fylkestingene. Fylkesrådmannen vil i denne sammenhengen peke på det arbeidet som ble gjort av Vannbruksplanutvalget for Romerike i perioden 1987-1998 og som bl.a. resulterte i en fylkesdelplan *Vannbruksplan for Romerike* (1995) og en fylkesdelplan for *Vannforsyningen på Romerike i et 50-års perspektiv* (1998). Fylkesrådmannen vil også peke på det bredt anlagte prosjektet for Miljøfaglige undersøkelser av Øyeren som fylkeskommunen tok initiativ til i 1992/93 og som ble avsluttet i 2000. (Det forelå en hovedrapport i 2002.) Bl.a. ut fra tidligere erfaringer, synes det naturlig at dette politikkområdet legges til fylkeskommunen.

I dag ligger vannregionmyndigheten hos Fylkesmannen i Østfold. Fylkesrådmannen mener det er flere gode grunner til at myndigheten bør overføres Akershus fylkeskommune. Akershus er det fylket i landet som har flest vannområder i første planperiode; fem vannområder som omfatter seks vassdrag og et kystområde. Ut fra sin erfaring og betydelige vektlegging av vannressursforvaltning i en lengre periode, bør Akershus fylkeskommune kunne påta seg et større ansvar for fremdriften i vannregionen enn de øvrige fylkeskommuner. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har betydelig kompetanse på området vannforvaltning og med den forestående oppgaveoverføringen, vil Akershus ha gode forutsetninger for å ivareta myndigheten for vannregionen.

I høringsnotatet pekes det på klimapolitikken som et område for styrket innsats fra fylkeskommunenes side. For Akershus betyr dette en bekreftelse av den sentrale rollen fylkeskommunen allerede har som regional planmyndighet og med ansvar for kollektivtrafikken. Analyser og utredninger peker ut det langsiktige utbyggingsmønsteret og transportsystemene som de mest sentrale elementene i klimapolitikken for hovedstadsområdet. Det er nokså åpenbart at regionale folkevalgte organer må ha en sentral rolle i den videre utviklingen av klimapolitiske strategier og virkemidler i hovedstadsområdet.

Fylkesrådmannen ser positivt på tilføring av nye oppgaver innen friluftspolitikken, oppfølging av vanddirektivet (vannbruksplanlegging) og klimapolitikken. Fylkesrådmannen legger samtidig til grunn at nødvendige ressurser og fagkompetanse for å kunne ivareta oppgavene overføres fra fylkesmannen til fylkeskommunen, både i form av styrking av de økonomiske rammene og overføring av fagpersonell.

Landbruks- og matdepartementet

Slik fylkesrådmannen oppfatter høringsnotatet synes det nå bare aktuelt å overføre håndteringen av de næringspolitiske virkemidlene til det regionale folkevalgte nivået. Dette samsvarer omtrent med de ordningene som de seinere årene har vært landbrukssektorens del inn i det regionale utviklingsprogrammet (RUP). Sett i forhold til den betydningen landbrukspolitikken og forvaltningen av landbrukets ressurser har for den regionale utviklingen, synes fylkesrådmannen dette er svært beskjedent. Det synes også å ligge til rette for en ytterligere svekkelse av de folkevalgte organenes engasjement i landbrukspolitikken ved at fylkeslandbruksstyrene forutsettes avvirket pr. 1.1.2010 og overføring av oppgavene til fylkesmannens administrasjon.

Kultur- og kirkedepartementet

KS' merknader knyttet til oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område (kap. 9) griper fatt i de sentrale utfordringer i forbindelse med overføring av oppgaver fra statlig til regionalt nivå på kulturområdet. Dette er oppgaver som har vært omtalt i tidligere behandlinger og uttalelser fra KS basert på innspill fra fylkeskommunene.

Når det gjelder behandlingen av prinsippene for fordeling av spillemidler til anlegg og områder for idrett og friluftsliv, må selvsagt fylkeskommunene trekkes med ved utformingen av disse. Her er det viktig at disse utformes slik at fylkeskommunene/regionene gis muligheter til på selvstendig grunnlag å utforme sin anleggspolitikk i et helhetlig perspektiv. Det samme vil gjelde ordningen med tilskudd til regionale og lokale kulturhus.

Når det gjelder turneleggingsansvaret for skolekonserter, ivaretas dette i dag i sin helhet av Akershus fylkeskommune v/kultur.akershus som ledd i gjennomføringen av Den kulturelle skolesekken i fylket. Dette etter avtale med Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Det synes også innlysende at en, ved den forestående gjennomgang av Norsk kulturråds oppgaver, trekker fylkeskommunene/KS med i dette arbeidet. Norsk kulturråds oppgaveportefølje består mye i fordeling av midler med lokalt/regionalt nedslagsfelt, og kan med fordel overføres til regionalt nivå. Dette må kunne skje uavhengig av regionenes størrelse.

Helse- og omsorgsdepartementet

Siden folkehelse ble vedtatt som innsatsområde i fylkesplanen i 2004, har Akershus fylkeskommune hatt et sterkt engasjement i folkehelsearbeidet og i partnerskapsarbeidet i fylket. Fra nasjonalt nivå er fylkeskommunene etter hvert gitt en sentral rolle som utviklingsaktør og samordningsinstans overfor lokale og regionale aktører. Tiden kan derfor være moden til å vurdere en lovfesting av fylkeskommunens ansvar og rolle i folkehelsearbeidet, jf flertallsmerknaden fra Stortingets Kommunal- og forvaltningskomite i behandlingen av Innst S nr 166 (2006-2007).

Fylkeskommunen bes om en tilbakemelding på hvilke oppgaver, ansvar og roller som vil være naturlig for fylkeskommunen i forhold til en lovregulering. Etter fylkesrådmannens vurdering kan følgende oppgaver være aktuelle:

1. Helseovervåkning – produksjon av regionale helsedata for helse- og samfunnsplanlegging. Det kan være hensiktsmessig at en slik oppgave legges til fylkeskommunen med begrunnelse i den regionale partnerskaps- eller samarbeidsrollen fylkeskommunen har med kommuner, fylkesmann, frivillige organisasjoner, høyskoler og helseforetak mv. En slik oppgave kan inngå i fylkesplanarbeidet og knyttes til fylkeskommunens veiledningsrolle for kommunene etter plan- og bygningsloven (jf Helse i Plan arbeidet).
2. Fylkeskommunen har i dag en viktig rolle som tilskuddsformidler. Stadig flere tilskuddsordninger overføres også til fylkeskommunen. Tilskuddene styrker fylkeskommunens rolle som leder av partnerskapet for folkehelse, og disponeringen bør derfor være en del av den dialog og utviklingsarbeid som skjer i partnerskapet regionalt, hvor statlige regionale aktører også deltar. Det kan slik sett være behov for å vurdere tilskuddspolitikken, slik at tilskuddene gis mer som en rammebevilgning med generelle formål.
3. Den viktigste rollen for fylkeskommunen i folkehelsearbeidet vil være å tilrettelegge for friluftsliv, fysisk aktivitet og rekreasjon. Dette må gjøres gjennom å styrke fylkeskommunens rolle i arealplanlegging, veiplanlegging (gang- og sykkelveier) og som friluftslivsorgan.
4. Fylkeskommunen har også en viktig rolle som kulturformidler og arenabygger og samarbeider med kommunene om steds- og lokalsamfunnsutvikling. Dette er oppgaver som grenser opp mot kommunenes ansvar for møteplasser i lokalmiljøet og et trygt og godt oppvekstmiljø.
5. I vurderingen av ansvar og oppgaver er det viktig å få fram at folkehelsearbeidet bør være et gjennomgående ansvarsområde for alle forvaltningsnivåer. Fylkeskommunen vil ha et ansvar for folkehelsearbeidet innenfor videregående opplæring, kommunen innen sine respektive ansvarsområder, og samarbeid og utvikling på tvers mellom forvaltningsnivåene og sektorene avtales gjensidig innen det regionale eller lokale partnerskapet for folkehelse.

Oppgaver som gjelder sykdomsforebygging, hvor det er etablert klare og entydige regimer for saksbehandling (med liten grad av skjønn), bør ikke overføres til fylkeskommunen. Eksempler er strålevern, smittevern og miljørettet helsevern.

Konklusjoner

Brevet og høringsnotatet fra KRD inviterer til å avgi uttalelse om to temaer – a) valg av modell og inndeling for de nye regionene og b) forslag til oppgaver til det regionale folkevalgte nivået. Når det gjelder valg av modell og inndeling, har fylkestinget allerede behandlet spørsmålet i sitt møte 01.11.07 og bekreftet vedtaket ved første gangs behandling i juni 2007. Det er ikke momenter i høringsnotatet som skulle gjøre det påkrevet for fylkestinget å behandle saken på nytt. Fylkesrådmannen mener det er fullt ut dekkende å vise til fylkestingets tidligere vedtak.

Når det gjelder overføring av nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået, er fylkesrådmannen positivt innstilt til disse. Samlet vil de antakelig bidra til at det folkevalgte nivået styrker sin rolle som regionalpolitisk utviklingsaktør. Med videre oppfølging og konkretisering synes det å ligge til rette for at de nye regionene (fylkeskommunene) kan styrke sin rolle som næringspolitisk aktør, jfr. etablering av regionale forskningsfond, forholdet til Innovasjon Norge, samarbeidet med SIVA om innovasjonsselskaper og noe virkemidler for landsbygdsutvikling. Fylkesrådmannen vil også peke på styrking av rollen som overordnet planmyndighet ved overføring av vannbruksplanleggingen og planleggingsoppgaver fra Statens vegvesen. Det ligger også til rette for en styrking av rollen som aktør i folkehelsesammenheng ved overføring av friluftspolitikken og tydeliggjøring i tildelingen av spillemidler (idrett, kultur) samt tydeliggjøring av samordningsrollen ved en eventuell lovfesting.

Fylkesrådmannen er i utgangspunktet positiv, men samtidig skeptisk til forslaget om å overta ansvaret for "øvrige riksveger". I transportetatens forslag til NTP for perioden 2010-19 er de økonomiske rammene for investeringer, drift og vedlikehold av "øvrige riksveger" kraftig redusert og fylkesrådmannen mener at det ikke er akseptabelt at Staten legger opp til overføring av øvrige riksveger til regionene uten at det blir kompensert for forfallet på det samme vegnettet.

Brev fra KRD datert 26.02.2008 med høringsnotatet "forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte nivået" kan fås ved henvendelse til hovedsaksbehandler eller lastes ned fra nettsiden Regjeringen.no/Kommunal- og regionaldepartementet. Som vedlegg til foreliggende sak følger oversendelsesbrev og kap. 1 i høringsnotatet.

Oslo, 31. mars 2008

Harald K. Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Jan Terjer Hanssen

Vedlegg: 1. Brev fra KRD dat. 26.02.2008 og sammendrag av høringsnotatet
2a og b. Saksframlegg til KS hovedstyre møte 26.3.08 med vedlegg.
3. Saksprotokoll fra FT 14.06.07 og 01.11.07.